

HVOR ER KULTURARVEN I KOLDING KOMMUNE?

Af Helle Nysted Andersen, *Bygningskultur 2015*

Sådan lød spørgsmålet, da Realdania og Kulturstyrelsens omrejsende udstilling 'Steder med sjæl' åbnede for første gang i Christiansfeld i Kolding Kommune. Udstillingen er et led i Bygningskultur 2015 og et tilbud til kommunerne, som kan bruge den til at sætte fokus på den lokale kulturarv og samarbejdet med bevaringsforeningerne.

Prægtige købmandsgårde, ydmyge husmandssteder og hverdagens etagehuse. Facetterne i den byggede kulturarv spænder vidt. Med udstillingen Steder med sjæl – hvor er kulturarven i din kommune sætter Realdania og Kulturstyrelsen fokus på den lokale kulturarvs mange ansigter og formidler hvad, hvordan og hvorfor vi bevarer historiske bygninger og helheder i Danmark.

“Vi ved, at kulturarven er vigtig for danskerne, og vi kan se, at interessen er stor, når det handler om, hvordan man som kommune og ejer kan bidrage til at sikre de smukke historiske huse og miljøer. En synlig og velbevaret bygningskultur bidrager til øget livskvalitet, fortæller historier og tilføjer sjæl og atmosfære til vore omgivelser”, siger Eske Møller, projektleder i Realdania. Han uddyber: “Historiske huse og kulturmiljøer er trækplastre for turister, nye borgere og virksomheder. Vi skal gøre en målrettet indsats for at udnytte den bygningskulturelle arvs store potentiale gennem bevaring, anvendelse og udvikling af bygninger og steder med sjæl. Udstillingen giver kommunerne en enestående mulighed for at sætte fokus på deres lokale kulturarv og involvere borgerne i debatten om kulturarvens betydning for kommunens udvikling.”

Fremover kan udstillingen lånes af kommunerne, der kan bruge den som et redskab til at øge interessen for den lokale kulturarv - dér hvor kulturarven er. Indtil videre har i alt 13 kommuner sagt ja tak, og udstillingen er dermed fuldt booket året ud.

Koldings kulturarvsmåned

Kolding Kommune var blandt de første til at tage imod tilbuddet, da nyheden om udstillingen blev fortalt i Bygningskultur 2015's nyhedsbrev. Ideen var at bruge Kulturstyrelsens gennemgang af de fredede bygninger som en anledning til at spørge borgerne: Hvor er kulturarven i vores kommune?

Hos både politikere og blandt de kommunale

planlæggere havde man længe ønsket at få borgerne involveret i de debatter, der knytter sig til udviklingen af kommunen og dens historiske lag. Med Kulturstyrelsens besøg og udstillingen i hus var det derfor oplagt at udnævne hele november til Kulturarvsmåned. En perlerække af formidlingsaktiviteter blev afviklet, og udstillingen debuterede i den verdensarvskandiderende brødreminighedsby, Christiansfeld. Et meget bevidst valg:

“I Christiansfeld har vi siden 2002 - og med støtte fra Realdania - arbejdet på en gennemgribende bybevaringsindsats, og arbejdet med at formidle de mange gode tiltag er noget, vi prioriterer højt i kommunen”, forklarer lokalplanlægger Karen Stoklund fra Kolding Kommune. Sammen med det lokale videns- og informationscenter for byrenovering, Christiansfeld Centret, har hun været tovholder på kulturarvsmånedens mange byvandring, debataftener og rundvisninger.

Udstilling med flere platforme

Steder med sjæl er sat sammen af en række forskellige platforme, som kan aktiveres og bruges forskelligt efter behov: 12 plancher forklarer, hvorfor vi freder og bevarer bygninger i Danmark, og formidler forskellen på fredede og bevaringsværdige bygninger. Dertil får de kommuner, der låner udstillingen, stillet en planche til rådighed, som kan bruges til at sætte fokus på særlige, lokale forhold. Og udstillingens billeder illustrerer bredden i bygningstyper og miljøer med særlig værdi – fra det lille, skæve baggårdslokum til pakhuset og den majestætiske herregård.

Ved hjælp af interaktive skærme kan de besøgende blandt andet stemme på deres 'kulturarvsfavoriter'. Valget står mellem 10 lokale eksempler, som hver på deres måde fortæller om historie og byggeskik i kommunen. Kommunerne beslutter selv, hvilke eksempler der skal indstilles, og i Kolding faldt valget blandt andet på Christiansfeld, Koldinghus og Koldingfjord, som 'vandt' med 445 stemmer mod 437 på stemmer på den unikke herrnhuter-by.

Mere debat, mere involvering

Når borgerne stemmer på den lokale kulturarv, handler det først og fremmest om at sætte en debat i gang, fastslår Mogens Morgen, kontorchef i Kulturstyrelsen.

Udstillingen gjorde kort stop i Bygningskulturens Hus, hvor Bent Falk tog en prøvetur i Kulturarvscruiseren. På hjemmesiden bygningkultur2015.dk kan du læse mere om udstillingen, og følge dens vej gennem Danmark. Fotos: Tim Jensen.

Spørgsmålet om, hvor kommunens kulturarv er, er nemlig både relevant i kommunen og for dens borgere:

”Bygningskultur 2015 har opbygget et netværk af kommunale planlæggere og byggesagsbehandlere med repræsentanter fra stort set hele landet. Disse folk er ambassadører for deres lokale bygningskulturarv. Afstemningen er en god anledning til at få emnet diskuteret med de øvrige kolleger såvel som med politikere og borgere og dermed bidrage til at sætte debatten i gang, både på personalemøderne, på udvalgmøderne og på møder i borgergrupper, lokaludvalg, grundejerforeninger og lignende. Udstillingen er et oplagt redskab til debat og involvering”.

Mere opmærksomhed på bygningskulturarven kan også skabes ved hjælp af den mobile Kulturarvscruiser – en såkaldt piaggio – som kan køre rundt i byen og fungere som pejlemærke og mødested for events. På Bygningskultur 2015’s hjemmeside kan man hente både ’pressekit’ og en idébank med ideer til, hvordan man skaber synlighed og effekt. Og ikke mindst opfordres kommunerne også til at inddrage andre aktører som f.eks. lokale museer og bevaringsforeninger i bevidenheden.

Brug for bevaringsforeninger

I Landsforeningen glæder Bent Falk sig over Steder med sjæl, som, han håber, vil føre til nye samarbejder mellem kommunerne og de lokale bevaringsforeninger:

”Både før og under udstillingen kan de lokale bevaringsforeninger bidrage til at forankre udstillingens overordnede budskaber til en lokal virkelighed. Det kan ske både ved at bidrage til at skabe aktivitet, mens udstillingen er i kommunen, og ved at bruge lejligheden til at kommunikere de budskaber og holdninger, der ligger lokalforeningerne på sinde. Artikelsier, fotokonkurrencer og inddragelse af særlige

målgrupper, som f.eks. skolebørn, kan bidrage til at kickstarte debatten”, lyder formandens opfordring.

Og netop holdningen til og opmærksomheden på de historiske spor og lag, der kan være med til at sikre gode byer og miljøer, er noget man efterlyser i Kolding Kommune:

”Ofte kan det være gavnligt for en debat at få inputs og synspunkter fra ildsjælene i samfundet. En privat forening – en interesseorganisation kan både inspirere politikerne, dele viden med andre borgere og indgå i lokale debatter med f.eks. grundejerforeninger, og det kan være en hjælp for både politikere og embedsmænd, mener Karen Stoklund og tilføjer: ”I Kolding kunne vi godt bruge en bevaringsforening til at bidrage til debatten.”

Kvaliteterne skal sikres

I Kolding var udstillingen og de mange arrangementer med til at sikre et stærkt lokalt fokus på bygningskulturens værdi og potentialer i forbindelse med fredningsgennemgangen, og den kom samtidigt til at fungere som bindeled til borgerne i forbindelse med kommunens arbejde med at udarbejde en ny, bevarende lokalplan for Christiansfeld:

”Med lokalplanen prøver vi noget, der er helt nyt for os, nemlig at lave en restriktiv lokalplan, hvor vi i udarbejdelsen har fokus på inddragelse af borgerne. Lokalplanen skal sikre de bærende bevaringsværdier, samtidig med at den skaber rum for udvikling i de områder, hvor det ikke ødelægger kvaliteterne”, forklarer Karen Stoklund, inden hun afslutter: ”Det er lykkedes os at bruge udstillingen, fredningsgennemgangen og vores mange arrangementer til at inddrage borgerne og få dem i tale om, hvad vi kan gøre i Christiansfeld for at forny området og samtidig sikre, at vi fastholder de kvaliteter, der gør stedet til noget unikt.”